

jejo to bolezen tudi občasno ali perijodično slepoto, ker se na nji bolnemu konju od časa do časa, če tudi ne v enakih obdobjih, oko vname. Ime mesečne slepote pa je dobila od tod, ker so v starih časih uzrok te bolezni pripisovali delovanju polne lune, kar pa je popolnoma bosa. V rodu pa je zaradi tega s poprejšnjo, ker iz nje zelo lahko črna slepota nastane. Ta bolezen ima svoj postanek v notrajnih uzrokih. Kake posebne prikazni ima ta bolezen? Ko se je konj na gori pri črni slepoti opisani način med hlevne duri postavil, da se mu oči pregledajo, se vidi, da konj na boleno oko skoraj nič ne meži in da je kolno. Ker je ta solzna tekočina zelo razjedavna, lasje na spodnji obrvi sem ter tje razje in jih skoraj ni na obrvi. Obrvi so večidel otekli in vroči. Prva prozorna koža v očesu, ktero roženica imenujejo, ni tako živo svitla kakor v zdravem očesu. Punčica sred očesa je v senci in v svitlobi zelo stisnjena. V sprednji očesni kamri se vidi vmazana, rumena, kosmuljasta tvarina, ktera po očesu kakor oblak sem ter tje plava. Brž v začetku, ko se bolezen začne izcimljevati, jo je mogoče z veliko skrbljivostjo ozdraviti. Navadno nastane iz nje črna slepota ali mrena na očesu. Iz česa pa ta bolezen nastane? Večidel so isti vzroki tudi ti bolezni, ktere smo pri črni slepoti naveli. Vnetje možganov ali pa tudi močen pretres njihov tudi to bolezen povzročuje.

Vinska cena bo ostala, kakor je, dokler ne bodo vinogradi začeli cveteti. Potem utegne vino od l. 1880 iti nazaj, staremu vinu pa ostati stara cena. Tega je sploh malo in le v velikih kletih. Vino od l. 1880 velja Slov. goričko, Mariborsko, Wurmberško, Frauheimsko 65—75 fl. štrtinjak, Ptujsko, Konjiško belo in Haloško 75—85 fl. Radiselsko, Turkošačko, Ljutomersko, Pekersko 85—120 fl. Starejše vino se nikder ne dobi pod 75 fl. Vkljub temu prihajajo na Štajersko uže ogerski kupci, znamenje, da je ogersko vino razprodano!

Vlada namerava gruntnim posestnikom zadolženim tako pomagati, da poskrbi za postavo, po kateri bodo mogli visoke obrestne procenete z menjšimi zamenjavati t. j. kdor plačuje sedaj 6% od dolga, bi morebiti potem plačeval samo 5 ali 4%, kar bi bila precejšnja pomoč!

Sejmi na Koroškem 16. maja Celovec, Doberla ves, 17. maja Kotiče, 31. maja Milstadt, Eberštaju.

Dopisi.

Iz Maribora. (Cesarjevičevo poroko) smo obhajali, kolikor mogoče svečano, Slovenci in Nemci. Slovenska čitalnica imela je svojo svečanost v nedeljo večer. Najprvle so gg. pripravniki zapeli krasno pesen iz opere „Don Juan“. Peveci in jih vodja g. Vavroh zaslužili so priznanje in zahvalo navzoče številne gospode, gospá in gospodičen. Potem je g. profesor dr. Pajek imel

slavnostni govor, ki je bil izvrsten in navduševalen; povdarjal je zvestobo Slovencev do cesarske rodline in še zlasti domoljubne zasluge domačega našega slovenskega regimenta šte. 47 baron Litzelhofen. Zbrani so z burnimi „živijo“ klici pritrdili in potem je možki zbor podpiran od orkestra zapel cesarsko pesen. Drugo je se tudi vse točno vršilo po načrtu. Jako dopalo je igranje na citrah, katero ste izvrševale dve odlični gospodični podpirani od mojstra na citrah, od g. Omuleca. Stanko-Vrazova koračnica je slovesnot završila. Potem je bilo živahno plesanje. V pondeljek zvečer je se čitalnica odlikovala s prekrasnim razsvetljenjem svojih oken na poštno ulico. Lep transparent, mnogo lučic in bengalični ogenj bil je priredjen. Sploh pa je vse mesto bilo krasno razsvetljeno in številne zastave so bile razobešene, večidel cesarske, mnogo rudeče-belih, nekaj štajerskih, 12 rudečo-črno-zlatih, a nobena črno-bela pruska sraka. Godba, streljanje, pogostenje vojakov, obdarovanje siromakov in slovesna služba božja, to se je vršilo v torek. Sv. mešo so služili preč. g. stolni dekan M. Pak. čeravno so slabi in bolehní. Knezoškof so se mudili na Dunaji, a stolni prošt so žali Bog tako boleni, da ne smejo iz biše. Šolske sestre so podpirane od družbe katol. gospa 220 ubogih deklic pogostile. Naposled omenimo še slavnosti, katero je učeča se mladina v dijaškem semenišči priredila v torek zvečer ob 5 uri. Navzočih je bilo več preč gg. kanonikov, bogoslovskih profesorjev in drugih. Vse točke programa so bile izvrstno sestavljene in jednako pevane in deklamovane v živahno odobravanje in priznavanje navzočih gostov. — Program je bil ta: 1. „Hoch Oesterreich“, mešan zbor od J. Miklošiča. 2. Fest-Prolog. 3. O poroki cesarjeviča Rudolfa, pesen za dva glasa od Nedveda. 4. Cesarjeviča Rudolfa mladost, govor. 5. „O polnoči“, bariton-solo od G. Ipavca. 6. Die Martinswand, von An. Grün, deklamacija. 7. Žalosten glas zvonov, čveterospev od Riharja. 8. Vstajenje, od X., deklamacija. Bože živi, možki zbor od Tovačovskyja. 10. Volkshymne.

Iz Ptuja. (Potrebo okrajne posojilnice) je g. prof. Žitek dokazival tako: če bode pošten in veljaven kmet, in takih je v ptujskem okraji hvala Bogu še mnogo, v penezni zadregi in pride k okrajnej branilnici pomoči iskat, ne bode se njegova prošnja tako odlagala, kakor je navada pri drugih zavodih. Okrajna branilnica ima lep namen kmetskim posestnikom res pomagati, in zato ne bode tako osorno in bezobzirno postopala in dolžnika taki tolžiti začela, če ob pravej uri obresti ne prinese. Saj vemo, ka je pri najboljše volji kmetu v časi nemogoče, taisti den, ko čas za obresti preteče, denarjev dobiti. Če kmet denarjev silno potrebuje, kaj stori? Preden bi njih iz branilnice dobil, preteče navadno več tednov. Zato je primoran iti k premožnemu zasebniku, ki jih, ako nima gotovih v rokah, v kratkem lahko

dobi iz hranilnice ali posojilnice, potem pa njih za 2, 3 odstotke na mesec kmetu obesi in še si vrh tega kak polovnjak vina v klet skotati da. Ako se okrajna hranilnica osnovi, bo takih „dobrotnikov“ s časom menje, če bo sveta božja volja. Na tak način bo okrajna hranilnica posestnikom v nevolji pomagala, pa tudi celemu okraju bo z vremenom na pomoč priteči zamogla. Vsaka hranilnica gleda namreč tudi na to, da si pridobi za se kako zalogo, ki se nji pravi „matica“ ali „Reservefond“. Tega nji ne more nikdor zameriti, dokler potrebnih mejnikov ne prekorači. Ptujška mestna hranilnica si je pridobila za malo tet svojega obstanka že čez 80.000 fl. lastnega premoženja, pri vsem tem da ima na leto 3—4000 fl. potroškov. Ali bolj na tenko rečeno: iz računa položenega ob koncu leta 1879 se vidi: ka je l. 1879 ptujška mestna hranilnica imela stroškov 3752 fl., matice pa 73781 fl. Prav za prav, če se številke v tem poročilu stoječe natančneje soštejejo, ko se zgodilo, ima biti „Reservefond“ mestne hranilnice ptujške še za polnih 9000 fl. večji. Ptujška posojilnica pa, ki se osnovala še le ob konci l. 1874, imela je ob konci l. 1880 matice 12435 fl. stroškov v letu 1880 bilo je 3292 fl. med tem 1000 fl. nagrade Pisku in Ecklu. Razve tega razdelila je med svoje ude 2039 fl. L. 1879 imela je hranilnica haska 9080 fl., posojilnica 2175 fl. oba zavoda tedaj vkup 11.255 fl. Če se temu dodajo odnosni stroški namreč 3752 fl. in 3292 vkup 7044 fl. vidi se da je prihod obeh zavodov v ednem letu 18399 fl.

Pita se, odkod pa se dobijo toliki denarji? Vsak ve, od nikogar drugega, nego od onih, ki so bili prisiljeni denarjev si izposojevati. Čegavo pa je to premoženje ki si ga ta zavoda pridobita? Odgovor: ptujski okraj kakor tak se od tega nikdar ne bode mastil. Če pa si okraj lastno hranilnico osnuje, bo hranilnična matica imovina in premoženje celega okraja; z dobičkom okrajne hranilnice bo se siromašnim občinam rado podpomagalo na primer pri stavljnji mostov, pri sadje in živinoreji itd. Ako se vse to dobro premisli, bomo vsi z veseljem glasovali za predlog, kterega je g. načelnik podkrepil s tem, da je rekel: jaz položim za prvi početek 10.000 fl. „Tudi g. Martin Kaiser, tako je končal Žitek govor, dal je svojo mož besedo, da bo koj o početku 5000 fl. položil. Ker se tedaj tudi gledé denarjev ni skrbeti, glasujemo vsi odločno in složno za predlog.“ Zakaj se temu nebi dodal še prigodek: da je poleg Dr. Breznika sedeči Kaiser pri teh rečeh oblednil, z glavo nekal in z roko mahal, ka pre to ni res. Ali ko mu g. Žitek odvrne: čemu to zdaj tajite, saj tukaj sedijo g. načelnik, kojemu ste to storiti obečali in gg. Jurca in Gregorič, kojima ste ono obečanje potrdili. No in po tem ni več odkimaval niti z roko mahal. Slobodno bi še bil dodal: „in ob pol devetaj uri dali ste še g. župniku Rajč-u desnico roko, ka bodete za hranil-

nico glasovali“. Vkljub temu osnuje si naš okraj svojo posojilnico! Vedno sladki Martin si je bržčas tako rajtal: „Glasovalo bo se pismeno, nikdor ne bode vedel, da li sem jaz napisal „ja“ ali „nein“, in sedelo bo se modro na dvema stolicama.

Iz Celja. (Slavnost) v čast poroke cesarjeviča Rudolfa s princesinjo Štefanijo, katero je obhajalo 8. majnika kat. podp. društvo, obnesla se nam je na občno zadovoljnost prav dobro. Blizu poldrugo sto oseb iz celjskega mesta in okolice se je zbralo v veliki sobani „pri belem volu“, med njimi e. kr. namestnijski svetovalec in okrajni glavar celjski g. Ferd. Haas, cesarski svetovalec dr. Štefan Kočeva; itd. Pela so odrasla dekleta iz dekliške šole šolskih sester narprej cesarsko pesem. Po kratkem nagovoru o tem da se obhajajo te dni po vsej Avstriji svečanosti in vsled kterih so se zbrali danes tudi udje „katol. podp. društva“, nastopi č. g. Anton Šlander, vikar celjske farne cerkve, pripoveduje zanimive črtice iz življenja cesarjeviča Rudolfa in princesinje Štefanije; povdarja, da se imamo posebno mi katoličani veseliti zakona, kterega bo sklenil cesarjevič nastolnik, kajti sklenil bode katoliški zakon; nadalje, da imamo prav, da se vsi vdeležujemo veselja, katero občutijo srca visokih zaročencev; posebno mi udje katoliškega društva, katero je prejelo veliko dobrot od presvitlega Cesarja itd. Burni živijoklici so zagromeli po tem krepkem in srčnem govoru po sobani. Pele so potem učenke pesem „k poroki cesarjeviča Rudolfa s princesinjo Štefanijo.“ Sledile so pesmi: Jadransko morje, Bože živi, Tihi noči, K slovesu (solo pel g. Kobilica) Sila spomina in (solo pel g. Gaberšek) U boj. Med temi pesmami, ktere so vrlo peli prijazni naši gg. čitalnični pevci, so se vrstile razne deklamacije: (K poroki cesarjeviča. Grof Habsburški; Avstrija moja; Domovina; Človek brez domoljubja; Avstrija za vse; Pozdravljam domovina te! Špartanka; Cesarjevič Rudolf in uboga ženica; Zgodbica iz nežne mladosti cesarjeviča Rudolfa; Cesarjevič Rudolf in tovarničeva žena v Gmündu —) ktere so prav dobro prednašale odrasle učenke, ter popevale razven že imenovanih: Majnikovo pesem, Tičica v logu, Pozdravljam domovina te! in Sreče dom. Živahno odobrovanje, glasni živijoklici in veselo ploskanje po vsej dvorani je sledilo vsaki posamezi točki in iz srca je prišla vsakemu občna zahvala, ktera se je naposled izrekla mladeniškim pevkijam in častitim gospodom pevcem. Igrala se je zatem tombola, pri kterej so se razdeljevale slavnostne knjižice, podobe cesarjeviča in princesinje Štefanije. Vsa veselica trajala je blizu 3 in 1/2 ure ter nam jasno pokazala, kako močna je vez resnične ljubezni, ktera veže zveste avstrijske rodoljube z našo prevzviženo cesarko hišo. Ob enem smo se pa tudi prepričali, da naše katoliško društvo šteje dosta prijateljev med vsemi stanovi po našem mestu in pa celjski okolici. Naj nam ostanejo zvesti tudi v prihodnje!

Iz Ljutomera. (Naši konji) imenujejo se zadnji čas ljutomerski angleži, po staremu imenu pa veržejski konji. Ti so posebno in edino pleme bržčas v celi Avstriji. Odlikuje se po svoji lepi obliki. Konji imajo dolgo nategnjen život (truplo), tenek vrat, malo, drobno glavo, visoke, tenke noge in nekaj prijaznega v svojem pogledu, v obče lično postavo, ktera posebno vsakega tujca zanima. Vendar pa se jim zmiraj in zmiraj oponaša, da imajo slabe noge, kar je največja napaka pri konjih. Vzrok tote napake pa je raznoteren. Najprvije leži to že v krvi sami. Naše konjsko pleme je že od prirode nekoliko prenežno; drugi je krma, ktera ima malo trdnih tvarin v sebi, t. j. namreč takšnih, iz katerih se napravljajo kosti pri mladem živinčetu; potlej pa je ne prava vzreja in vežbanje. Razun totih treh pglavitnih napak se sem ter tje še nahajajo druge, v posameznih slučajih ležeče. Glede na to nastane vprašanje, bode li mogoče ovim trem pglavitnim napakam v okom priti? Pameten konjerejec bode gotovo premišljeval, kaj bi bilo ugodno, v tem ali onem slučaju storiti. Zoper prvo naravno napako zamore vsak pameten konjerejec delovati, da krv plemena ukrepča s tem, da porabi za svojo kobilo krepkega močnega žrebea, zoper drugo napako naj deluje s tem, da polaga svojim konjem, posebno žrebetom, pri katerih se kosti in udje začinjajo razvijati, takšne krme, ki ima dovolj trdnih tvarin v sebi, namreč zrnja, ne pa deteljice, od katere dobi žrebe velik trebuh pa slabe kosti, in zadnjič mora se mlado živinče na prostem dovolj gibati in se preganjati; tukaj so na pravem mestu ogradi za žrebeta, ker pašnikov več ni.

(Dalje prih.)

Iz Žavca. (Hmeljarsko društvo) so za Savinjsko dolino osnovali. Tega nam je bilo treba; kajti pri nas ne rodijo vinogradi vinske kapljice, ki bi posestnikom pomagala do posebnih dohodkov. Moramo tedaj misliti na druge rastline, za katere bi se dalo kaj toliko krvavo potrebnih denarjev dobiti. In takšna rastlina je hmelj, kterege kupujejo pivovarji, da kuhajo pir ali pivo. Prvi, ki je pri nas ljudi na to opozoril pa tudi z dobrim zgledom drugim pot kazal, sme se imenovati preuzviš. knez Salm plem. Reifferscheid, grajščak v Novem-Celji. Ta je uže po svojem oskrbniku g. Bilger-ji, dal 2 orala zasaditi s hmeljem. Uspeh je bil dober. Vsled tega začela sta tudi Žavska tržana g. J. Hausenbichler in g. Jož. Žigan hmelnikov si prirejati. V gornji Savinjski dolini širili so pridelovanje hmelja gg. Karol plem. Haupt, baron Warssberg plem. Backenstein, grof Sermagg in grof Wurmbrand v Novem klostru. Hmeljarstva začeli so se kmalu tudi drugi posestnik poprijemati, to pa ne samo v Savinjskeji, ampak tudi v Šalskeji dolini. Naš hmelj ni slab, na velikem hmeljskem trgu v Nürnbergu bil je pohvaljen in pivovarji ga kaj radi kupujejo. Da bi hmeljarstvo se res ukrepilo, osnoval je g. plem. Haupt, ki slovi radi zaslug za naše konjerejstvo po vsej deželi, posebno

„Južnoštajersko hmeljarsko društvo“, vsled pogovora z večimi moževi v Žavci dne 27. novembra 1880. Slavno c. k. namestništvo je društvena pravila potrdilo in 23. januarja 1881 je bil prvi zbor novega društva, kojemu je kmetijska družba štajerska naklonila 200 gld. podpore. V soboto dne 21. maja sklicuje načelnik društva g. plem. Haupt občni zbor, ki bo obhajan v Žavci. Vsi, ki se za velevažno reč zanimajo, so uljudno povabljeni! Vrlima pospeševateljema našega gospodarstva g. knezu Salmu in g. Hauptu pa kličemo živahno: Živijo!

Iz Središča. (Proti zakotnemu dohtarju) pravice (?) je se vendar enkrat začelo postopati. C. kr. sodnija njegovo delovanje preiskuje, naj bi le vsi, kateri so pred sodnijo pozvani, resnično povedali, koliko so L. J. morali za to plačati, da njim je on pravico (?) delal. Poprek L. J. nima nobene pravice, koga v kaki tožbi zastopati, še menje pa za to denarjev ali kaj druga zahtevati. Za to so učeni dohtarji, pa ne šleve in lenuhi, ki niti pisati, brati ne znajo, temuč le na stroške drugih ljudi dobro živijo namesto da bi kakor drugi poštenjaki marljivo delali in se v to ne vtikali, česar ne razumejo. Obžalovanja vredni so pač vsi tisti, ki pri lastni svoji dobri pameti in poštenem imenu si takega neveščega človeka pri svojih pravadah na pomoč jemljejo.

Iz Celja. (Posojilnica.) Prve dni meseca aprila je ta denarni zavod začel svoje delovanje. Do konca aprila se je vzelo in vplačalo 35 opravičnih deležev po 10 fl. in pa 59 glavnih deležev po 100 fl., na ktere se je vplačalo 5150 fl. Na obresti se je naložilo 400 fl. Na posodo je dala zadruha 24 društenikom 3821 fl. Uplivni možje po celjskem okraji naj prigovarjajo ljudem, da svoj denar v posojilnici naložijo na obresti. Kajti le na tak način bo posojilnica tudi v stanu, zopet izposojevati tistim, ki denarja iščejo in če sicer poštene in zanesljive poroke imajo. Usojamo si, opozoriti slavno občinstvo na sledeče: Posojilnica plačuje po 5 fl. od sto kot obresti na denar, ki se v njej hranjuje. Vsled § 39 celjske posojilnice imajo osebe, ktere so pri njej shraniti dale več ko 300 fl., pravico, da smejo dva uda za nadzorništvo izvoliti (Nadzorništvo šteje 6 udov). Po teh svojih nadzornikih se tedaj lahko prepričajo vsaki čas, kaj in kako ravna posojilnica z denarji, ktere so njej v shrambo izročili.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarjevič Rudolf bil je s princesinjo Štefanijo poročen v dvorni cerkvi sv. Augustina od kardinala Schwarzenberga. Ko sta si visoka zaročenca nateknila prstane, zadoneli so vsi zvonovi dunajski in zagromele puške in topovi. Po dokončanem „Te Deum“ podali so se cesar,